

KUVI 304 – Kvalitativ metode og forskningsetikk

Våren 2017

Revidert av emneansvarlig oktober 2016

** Finnes på nettet.

Obligatorisk pensum til KUVI 304 er på 1200 - 1500 sider. I samråd med emneansvarlig skal studenten velge 1200 - 1500 sider litteratur. Minst 250 sider bør være fra bolken Generell innføring, og minst 250 sider fra bolken Forskningsetikk og lover.

Det anbefales at denne litteraturen (pkt. 1 og 2) legges opp:

1. ** Alver, Bente Gullveig og Ørjar Øyen 1997. *Forskningsetikk I forskerhverdagen. Vurderinger og praksis*. Oslo: Tano Aschehoug (finnes online på UB).

og

2. Kvale, Steinar & Svend Brinkmann 2015. *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal akademisk

eller

Repstad, Pål 1996. *Mellom nærhet og distanse. Kvalitative metoder i samfunnsfag*. Oslo: Universitetsforlaget

eller

Kaijser, Lars m.fl. 2011. *Etnologiskt fältarbete*. Stockholm: Studentlitteratur.

eller

Gunnemark, Kjerstin (red.) 2011. *Etnografiska hållplatser. Om metodprocesser och reflexivitet*. Lund: Studentlitteratur.

(eller en annen metodebok)

Generell innføring

Alver, Bente Gullveig, Tove Ingebjørg Fjell, Ørjar Øyen (eds.) 2007. *Research Ethics in Studies of Culture and Social Life*. Helsinki: Academia Scientiarum Fennica.

Alveson, Mats og Kaj Sköldberg 1994. Om reflexiv tolkning. Side 313-371 i *Tolkning och reflektion. Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur.

Arvidsson, Alf 2001. *Etnologi. Perspektiv och forskningsfält*. Lund: Studentlitteratur

Christensen, Karin 1998. I skyggen av Hellevik. Om utfordringer ved at arbejde empirinært. Side 68-86 i Karin Christensen, Else Jerdal, Atle Møen, Per Solvang og Liv Johanne Syltevik: *Prosess og metode. Sosiologisk forskning som ferdighet*. Oslo: Universitetsforlaget (19 sider)

Christensen, Jakob 1991. Clifford Geertz – en antropolog för historiker? Side 3-12 Eva Blomberg, Gunnar Bratt, Göran Fredriksson, Rolf Å. Gustavsson, Inger Humlesjö, Lynn Karlsson, Ann-Mari Niklasson, Annika Åkerblom (red.): *Häftan för Kritiska Studier 3*. Stockholm: Roos Tryckerier AB.

Ehn, Billy og Barbro Klein (red.) 1989. *Etnologiska Beskrivningar*. Stockholm: Carlsson Bokförlag (237 sider).

Ehn, Billy og Barbro Klein 1994. *Från erfarenhet till text. Om kulturvetenskaplig reflexivitet*. Stockholm: Carlsson Bokförlag (83 sider).

Fjell, Tove 1996. Jakten på troverdigheten. Om realistiske og dybderealistiske tilnærmingsmåter innenfor kulturvitenskapene. *NordNytt*, s. 9-22.

Fossåskaret, Erik, Otto Laurits Fuglestad og Tor Halfdan Aase (red.) 1997. *Metodisk Feltarbeid. Produksjon og tolkning av data*. Oslo: Universitetsforlaget (307 sider).

Grønmo, Sigmund 1996. Forholdet mellom kvalitativ og kvantitativ tilnærming i samfunnsforskningen. Side 73-108 i Harriet Holter og Ragnvald Kalleberg (red.): *Kvalitative metoder i samfunnsforskning*. Oslo: Universitetsforlaget.

Grønmo, Sigmund 2004. Samfunnsvitenskapelige metoder. Bergen; Fagbokforlaget.

Gunnemark, Kjerstin (red.) 2011. *Etnografiska hållplatser. Om metodprocesser och reflexivitet*. Lund: Studentlitteratur.

Gustavsson, Anders (red.) 2005. *Kulturvitenskap i felt. Metodiske og pedagogiske erfaringer*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Haavind, Hanne (red) 2000. Kjønn og fortolkende metode: metodiske muligheter i kvalitativ forskning. Oslo: Gyldendal Akademisk (330 sider).

Hammersley, Martyn og Paul Atkinson 1996. *Feltmetodikk. Grunnlaget for feltarbeid og feltforskning*. Oslo: Ad Notam Gyldendal (372 sider).

Kaijser, Lars m.fl. (2011). *Etnologiskt fältarbete*. Stockholm: Studentlitteratur.

Leiulfsrud, Håkon og Bjørn Hvinden 1996. Analyse av kvalitative data: Fiksérbilde eller puslespill? Side 220-239 i Harriet Holter og Ragnvald Kalleberg (red.): *Kvalitative metoder i samfunnsforskning*. Oslo: Universitetsforlaget.

Polanyi, Michael 1983 (1966). *The Tacit Dimension*. Gloucester, Mass: Peter Smith, (108 sider).

Repstad, Pål 1996. *Mellom nærhet og distanse. Kvalitative metoder i samfunnsfag*. Oslo: Universitetsforlaget.

Van Maanen, John 1988. *Tales of the field: on writing ethnography*. I serien: Chicago guides to writing, editing, and publishing. Chicago: University of Chicago Press (173 sider).

Forskningsetikk og lover

** NESHS forskningsetiske retningslinjer:

www.etikkom.no

** Forskningsetiske retningslinjer – samfunnsvitenskap, humaniora, juss, teologi: <https://www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/Samfunnsvitenskap-jus-og-humaniora/>

** Etiske retningslinjer for forskning på internett:

<https://www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/Samfunnsvitenskap-jus-og-humaniora/>

** Personopplysningsloven: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2000-04-14-31>

** Forskningsetikkloven: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2006-06-30-56>

** Lov om rett til fotografi: <https://lovdata.no/dokument/NLO/lov/1960-06-17-1>

Alver, Bente Gullveig og Ørjar Øyen 1997. *Forskningsetikk i forskerhverdagen. Vurderinger og praksis*. Oslo: Tano Aschehoug (finnes online på UB).

Alver, Bente Gullveig 2001. Forskningsetiske perspektiver på forskning i studiet af barnekultur. Side 13-29 i *Tidsskrift for Børne- og Ungdomskultur*, nr. 43.

Alver, Bente Gullveig, Tove Ingebjørg Fjell, Ørjar Øyen (eds.) 2007. *Research Ethics in Studies of Culture and Social Life*. Helsinki; Academia Scientarium Fennica.

Bing, Jon 1998. Rettslige aspekter ved elektronisk formidling av materiale fra arkiv, museum, bibliotek, universitet og visse andre institusjoner. Side 196-221 i Knut Aukrust og Bjarne Hodne (red.): *Fra skuff til skjerm. Om universitetenes databaser for språk og kultur*. Universitetsforlaget: Oslo.

Blehr Barbro (red) 2001. I det godas tjänst. Side 15-29 i Barbro Blehr (red): *Kritisk etnologi. Artiklar till Åke Daun*. Stockholm: Prisma.

Bäckman, Maria og Simon Ekström 2001. Feminist och etnolog. Om forskning som svar och ansvar. Side 163-191 i Barbro Blehr (red): *Kritisk etnologi. Artiklar till Åke Daun*. Stockholm: Prisma.

Bromseth, Janne C. H. 2003. Ethical and methodological challenges in research on

it-mediated communication. Side 67-86 i May Thorseth (red.): *Applied Ethics in Internet Research*. Programme for Applied Ethics. Publication Series No. 1. Trondheim: NTNU University Press.

Englestad, Fredrik 2003. Kunnskap, makt og normer i samfunnsfagene. Side 215-240 i Knut W. Ruyter (red.): *Forskningsetikk. Beskyttelse av enkeltpersoner og samfunn*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Fossheim, Hallvard og Helene Ingierd (red.) 2013. *Forskning og penger*. Oslo: Forskningsetiske komiteer.

Fossheim, Hallvard og Helene Ingierd (red.) 2013. *Forskeres taushetsplikt og meldeplikt*. Oslo: Forskningsetiske komiteer.

Fossheim, Hallvard og Helene Ingierd (red.) 2013. *Forskning og barn*. Oslo: Forskningsetiske komiteer.

Fine, Gary Alan 1993. Ten lies of ethnography, Moral dilemmas of field research. Side 267-294 i *The journal of contemporary ethnography*. Vol. 22 No. 3. Sage Publications, Inc. Thousands Oaks.

Fjelland, Ragnar 2003. Vitenskapelig usikkerhet som utfordring. Side 255-271 i Knut W. Ruyter (red.): *Forskningsetikk. Beskyttelse av enkeltpersoner og samfunn*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Kemp, Peter 1994. Telematik på godt og ondt (Kap. 7). Side 227-269 i *Det uerstattelige. En teknologi-etik*. Spektrums Uglebøger.

Löfberg, Cecilia 2003. Ethical and Methodological Dilemmas in Research with/on Children and Youths on the Net. Side 141-154 i May Thorseth (red.): *Applied Ethics in Internet Research*. Programme for Applied Ethics. Publication Series No. 1. Trondheim: NTNU University Press.

Ridderstrøm, Helge 2003. Ethical challenges in research on youths' personal home pages. Side 155-170 i May Thorseth (red.): *Applied Ethics in Internet Research*. Programme for Applied Ethics. Publication Series No. 1. Trondheim: NTNU University Press.

Fine, Gary Alan 1993. Ten lies of ethnography, Moral dilemmas of field research. i *The journal of contemporary ethnography*. Vol. 22, no. 3, s. 267-294.

Ruyter, Knut W. 2003. Eksempler på uetisk og omstridt forskning. Side 315-343 i Knut W. Ruyter (red.): *Forskningsetikk. Beskyttelse av enkeltpersoner og samfunn*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Tvedt, Terje 1996. Oppfatninger av "Den Andre" i et historisk og komparativt perspektiv. Side 29-41 i Tor Halfdan Aase (red.): *Metodologiske tilnærminger til studiet av fordommer og diskriminering*. Oslo: Norges Forskningsråd.

Ytrehus, Line A. 2001. Beskrivelser av de andre. Etikk og politikk i forskning på

etniske minoriteter. Side 218-243 i Line A. Ytrehus (red.): *Forestillinger om "den andre", Images of Otherness*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Feltarbeid (Observerende deltakelse/deltakende observasjon)

Alver, Bente Gullveig 1998. Et apropos til en mesterfortæller. *Tradisjon*. Nr. 28, s. 7-10.

Emerson, Robert, Fretz, og Shaw 1995. *Writing Ethnographic Fieldnotes*. The University of Chicago Press (254 sider).

Fangen, Katrine 2002. *Deltagende observasjon*. Bergen: Fagbokforlaget.

Hasse, Cathrine 2002. *Kultur i bevægelse: fra deltagerobservation til kulturanalyse - i det fysiske rum*. Fredriksberg: Samfundslitteratur.

Hastrup, Kirsten og Kirsten Ramløv (red.) 1988. *Feltarbejde. Oplevelse og metode i etnografien*. Danmark: Akademisk Forlag.

Howell, Signe 2001. Feltarbeid i vår egen bakgård: Noen refleksjoner rundt nyere tendenser i norsk antropologi. *Norsk antropologisk tidsskrift* 1-2. (9 sider).

Longva, Anh Nga 2001. "Når hverdagsliv blir feltarbeid. Fra erfaring til antropologisk kunnskap." I Hviding, Edvard (red.) 2001: *Norsk antropologisk tidsskrift* 1-2. (9 sider).

Planke Terje 2001. Arbeidets gang. Side 33-49 i *Tradisjonsanalyse: En studie av kunnskap og båter*. Avhandling for dr.art.- graden ved Universitetet i Oslo. GCS Multicommunication A/S, Oslo.

Planke Terje 2001. En tradisjonsanalytisk metode. Side 49-65 i *Tradisjonsanalyse: En studie av kunnskap og båter*. Avhandling for dr.art.- graden ved Universitetet i Oslo. GCS Multicommunication A/S, Oslo.

Solberg, Anne 1996. Erfaringer fra feltarbeid. Side 130-144 i Harriet Holter og Ragnvald Kalleberg (red.): *Kvalitative metoder i samfunnsforskning*. Oslo: Universitetsforlaget.

Thorsen, Liv Emma 1993. Å skape sitt eget kildemateriale (s. 25-50) og Vedlegg: Spørreliste for livsløpsintervju (s. 303-313) *Det fleksible kjønn. Mentalitetsendringer i tre generasjoner bondekvinne 1920-1985*. Oslo: Universitetsforlaget.

Vasenkari, Maria 1999. A Dialogical Notion of Fieldwork. Side 51-72 i *Arv. Nordic Yearbook of Folklore*. Stockholm.

Øye, Christine og Anne Karen Bjelland 2012. "Deltagende observasjon i fare? En vurdering av noen forskningsetiske retningslinjer og godkjenningprosedyrer". *Norsk antropologisk tidsskrift*, nr. 2, s. 143-157.

Feltarbeid (Intervju)

Arvidsson, Alf 1998. *Livet som berättelse. Studier i levnadshistoriska intervjuer*. Lund: Studentlitteratur (121 sider).

Alver, Bente Gullveig 1996. *Creating the Source through Folkloristic Fieldwork. A Personal Narrative*. FF Communication Nr. 246. Helsinki: Academia Scientiarum Fennica (164 sider).

Bjørvik, Eira. 2007. "Jeg sitter i et hus hvor alle vegger vender mot syd". Telefonintervju som kvalitativ metode. I *Tidsskrift for kulturforskning*, s. 37-44.

Brandt, Berit 1996. Gruppeintervju: perspektiv, relasjon og kontekst. Side 145-165 i Harriet Holter og Ragnvald Kalleberg (red.): *Kvalitative metoder i samfunnsforskning*. Oslo: Universitetsforlaget.

Ehn, Billy 1992. Livet som intervjukonstruksjon. S. 199-219 i: Christoffer Tigerstedt, J.P. Roos och Anni Vilkkö (red.): *Självbiografi, kultur, liv. Levnadshistoriska studier inom human- och samhällsvetenskap*. Stockholm: Brutus Østlings Bokförlag (21sider).

Kvale, Steinar & Svend Brinkmann 2015. *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Skog, Susanne Nylund 2002. Insamling och bearbetning (s. 30-49) og Observasjon och Intuition (s. 122-143) i *Ambivalenta upplevelser & mångtydiga berättelser. En etnografisk studie av barnafödande*. Edsbruk: Akademitryck AB.

Forskjellige former for kilder – bruk og refleksjon

Bertnes, Pål A. 2003. Faglig informasjon på internett, kvalitet og kildekritikk (159 sider).

Becker, Karin 2000: Picturing a Field: Relationships Between Visual Culture and Photographic Practice in a Fieldwork Setting. Side 100-121 i Pertti J. Anttonen et al (ed.): *Folklore, Heritage Politics and Ethnic Diversity. A Festschrift for Barbro Klein*. Botkyrka, Multicultural Centre.

Enerstvedt, Åse 1978. Fotografier som etnologisk kildemateriale. *Dugnad* (nr.2).

Erichsen, Bodil Chr. og Sølvi Sogner 1998. Tingbokbasene. Side 172-195 i Knut Aukrust og Bjarne Hodne (red.): *Fra skuff til skjerm. Om universitetenes databaser for språk og kultur*. Universitetsforlaget: Oslo.

Eriksen, Anne 1992. "Fortellingen om mitt liv." Fra livsløp til selvbiografi". Side 5-12 i Lisbeth Mikaelsson og Idar Stegane (red.): *Leve og skrive. Artikler om livshistorier*. Senter for humanistisk kvinneforskning. Skriftserien nr. 4. Bergen.

Espeland, Velle 1998. Balladedatabasen – folkeviser på skjerm. Side 165-171 i Knut

Aukrust og Bjarne Hodne (red.): *Fra skuff til skjerm. Om universitetenes databaser for språk og kultur*. Universitetsforlaget: Oslo.

Garnert, Jan 1993. *Andan i lampan*. Stockholm. Se innledningskapittelet.

Gripsrud, Jostein, Peter Larsen og Anders Johansen (red.) 1991. *Filmhistorie - fjernsynshistorie: perspektiver, metoder, kilder*. Levende bilder; nr 4/91 KULTs skriftserie; nr. 5. Oslo: Norges allmennvitenskapelige forskningsråd (188 sider).

Helle, Knut 1991. Fotografiet som historisk kilde. I *Fotografi Medium – Middel – Mål. Rapport fra nordisk konferanse om fotobevaring*. Oslo: Norske kunst- og kulturhistoriske museer : Sekretariatet for fotoregistrering (156 sider).

Helleland, Botolv 1998. Stadnamn. Side 142-156 i Knut Aukrust og Bjarne Hodne (red.): *Fra skuff til skjerm. Om universitetenes databaser for språk og kultur*. Universitetsforlaget: Oslo.

Johnsen, Birgit Hertzberg 1998. Minneoppgaver: selvbiografisk fortellinger fra vår nære fortid. Side 157-165 i Knut Aukrust og Bjarne Hodne (red.): *Fra skuff til skjerm. Om universitetenes databaser for språk og kultur*. Universitetsforlaget: Oslo.

Kjeldstadli, Knut 1999 2.utg.: *Fortida er ikke det den en gang var: en innføring i historiefaget*. Oslo: Universitetsforlaget (328 sider).

Knudsen, Knud 1996. Om å studere fremmedfrykt gjennom survey-øyet. Side 11-28 i Tor Halfdan Aase (red.): *Metodologiske tilnærminger til studiet av fordommer og diskriminering*. Oslo: Norges Forskningsråd.

Kondrup, Johnny 1992. Självbiografien. En traditionalistisk genrebeskrivning. Side 41-62 i Christoffer Tigerstedt, J.P. Roos og Anni Vilkkö (red.): *Självbiografi, kultur, liv*. Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposion.

Kjus, Audun 2013. "Hvorfor spørre? Norsk etnologisk gransking og spørrelistas framtid." *Tidsskrift for kulturforskning*, nr. 1, s. 41-56.

Lilja, Agneta 1996. *Föreställning om den ideala uppteckningen. En studie av idé och praktik vid traditionssamlade arkiv - et exempel från Uppsala 1914 - 1945*. Uppsala: Dialekt- och folkminnesarkivet.

Mikaelsson, Lisbeth 1999. Selvbiografien som personlig myte. Side 75-98 i Bente Gullveig Alver, Ingvild Gilhus, Lisbeth Mikaelsson og Torunn Selberg: *Myte, Magi og Mirakel. I møte med det moderne*. Oslo: Pax Forlag AS.

Nilsson Bo 1996. Innledning. Side 9-28 i *Folkhemmets arbetarminnen. En undersökning av de historiska och diskursiva villkoren för svenska arbetares levnadsskildringar*. Stockholm: Nordiska museet.

Palmenfelt, Ulf 1994. *Per Arvid Sävres möten med människor och sägner: folkloristiska aspekter på ett gotländskt arkivmaterial*. Stockholm: Carlssons.

Primiano, Leonard Norman 1995. Vernaculare religion and the research for method in religious life. Side 37-56 i *Western Folklore*, Volume 54, nr 1. Californian Folklore society. Chicago: Californian State University.

Reiakvam, Oddlaug 1997. Eit bilde kan ikkje tale utan ord. Side 13-55 i *Bilderøyndom, røyndomsbilde: fotografi i kulturanalytisk perspektiv*. Oslo: Det Norske Samlaget.

Skjelbred, Anne Helene Bolstad 1994. Den som noget gjemmer, har noget. Tradisjonsarkivet: Hverdagskulturens arkiv. Side 217-225 i: Arild Strømsvåg og Torunn Selberg (red.): *Hverdag. Festskrift til Brynjulf Alver*. Sandvika: Vett og Viten.

Tobiassen, Anna Helene 1997. Private fotografier som kulturhistorisk kilde: et eksempel på forskningsprosjekt knyttet til fotografier. 13s i *Fotografiske småskrifter*. No. 1. Horten: Norsk museum for fotografi - Preus fotomuseum.

Vilkko, Anni 1992. "Att skaka hand med handskar på." Kvinnliga självbiografier och tolkarens position". Side 107-126 i Christoffer Tigerstedt, J.P. Roos og Anni Vilkko (red.): *Självbiografi, kultur, liv*. Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposion.

Wolf-Knuts, Ulrika 2001. *Input & output. The process of fieldwork, archiving and research in folklore*. Nordic network of folklore. Åbo (191 sider).

Hodne, Bjarne (red.) 1988. *Norveg 31. Muntlige kilder*. Oslo: Universitetsforlaget, 115 sider.

Innhold:

Klepp, Asbjørn: Initierte kilder og "muntlige kilder". En diskusjon omkring kildekategorier og begrepsbruk.

Tobiassen, Anna Helene: Spørrelistesvar som del av kildetilfanget i etnologiske undersøkelser.

Hodne, Bjarne: Personlige fortellinger. En tredje innfallsvinkel i studiet autobiografier.

Eriksen, Anne: Muntlige kilder – Kilder til hva?

Hodne, Ørnulf: Noen synspunkter på autobiografien som kildemateriale.

Johnsen, Birgit Hertzborg: Autobiografier – Individorienterte kilder

Støttelitteratur

Dørum, Anne Mette 1998. *Arkivkunnskap*. Oslo: J.W. Cappelens Forlag AS.

Furuseth, Inger og Euris Larry Everett 1997. *Hovedoppgaven. Hvordan begynne - og fullføre*. Oslo: Tano-Aschehoug (160 sider).

Nielsen, Finn Sivert 1996. *Nærmere kommer du ikke. Håndbok i antropologisk feltarbeid*. Bergen: Fagbokforlaget (331 sider).

Rienecker, Lotte 1997. Den gode oppgave - arbeidsprosesser og kvalitetskriterier i oppgaver på Humaniora. København: Gyldendal (322 sider).

Widerberg, Karin 2001. *Historien om et kvalitativt forskningsprosjekt - en alternative lærebok*. Oslo: Universitetsforlaget.